TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2020. gada 19. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Preču brīva aprite – Lina un kaņepju tirgu kopīga organizācija – Atkāpes – Sabiedrības veselības aizsardzība – Valsts tiesību akti, saskaņā ar kuriem kaņepju rūpnieciska un komerciāla izmantošana attiecas tikai uz to šķiedrām un sēklām – Kanabidiols (*CBD*)

Lietā C-663/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *cour d'appel d'Aix-en-Provence* (Francija) iesniedza ar 2018. gada 23. oktobra lēmumu, kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 23. oktobrī, krimināprocesā pret

B S,

C A,

piedaloties –

Ministère public,

Conseil national de l'ordre des pharmaciens,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši N. Pisarra [*N. Piçarra*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] (referents) un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts: J. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretāre: V. Džakobo [*V. Giacobbo*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 23. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– B S vārdā – *X. Pizarro* un *I. Metton*, advokāti,

– C A vārdā – *E. van Keymeulen*, *M. De Vallois*, *A. Vey* un *L. M. De Roux*, advokāti,

– Francijas valdības vārdā – *A.-L. Desjonquères* un *C. Mosser*, kā arī *R. Coesme*, pārstāvji,

– Grieķijas valdības vārdā – *G. Kanellopoulos* un *A. Vasilopoulou*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – franču.

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Lewis*, *M. Huttunen* un *M. Kaduczak*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2020. gada 14. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 34. un 36. pantu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 (OV 2013, L 347, 608. lpp.), kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV 2013, L 347, 671. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar Francijā uzsāktu kriminālprocesu pret B S un C A par elektroniskās cigaretes ar kaņepju eļļu tirdzniecību un izplatīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

HS un HS skaidrojumi

– HS

3 Muitas sadarbības padome, tagad – Pasaules Muitas organizācija (PMO), tika izveidota ar konvenciju par Muitas sadarbības padomes izveidi, kas noslēgta Briselē 1950. gada 15. decembrī. Preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu (turpmāk tekstā – "HS") izveidoja PMO, un tā tika ieviesta ar Starptautisko konvenciju par preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu, kura ir noslēgta 1983. gada 14. jūnijā Briselē un kopā ar tās 1986. gada 24. jūnija grozījumu protokolu Eiropas Ekonomikas kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes Lēmumu 87/369/EEK (1987. gada 7. aprīlis) (OV 1987, L 198, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "konvencija par HS").

4 HS nomenklatūras pozīcija 2932, kas ir ietverta tās 29. nodaļā "Organiskie ķīmiskie produkti", ir šāda:

Pozīcijas Nr.	KN kods	Preču apraksts
[..]		[..]
2932		Heterocikliskie savienojumi, kas satur tikai skābekļa heteroatomu(-us)
[..]		[..]
		– citi
	2932.95	– – tetrahidrokanabinols (visi izomēri)
		– – citi

5 HS nomenklatūras pozīcijā 5701, kas ir kļuvusi par tās pozīciju 5302, ietilpst "Kaņepāju (*Cannabis sativa* L.) šķiedra, apstrādāta vai neapstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju pakulas un atkritumi (ieskaitot vērpšanas atkritumus un plucinātas šķiedras)".

– *HS skaidrojumi*

6 HS skaidrojumus izstrādā PMO saskaņā ar konvenciju par HS.

7 HS nomenklatūras skaidrojumā par 29. nodaļu ir noteikts:

"29. nodaļā principā ir ietverti tikai atsevišķi ķīmiski savienojumi [..] Noteiktas ķīmiskās struktūras savienojums kā atsevišķs produkts ir viela, kas sastāv no viena veida molekulām (it īpaši ar kovalentām vai jonu saitēm), kuru sastāvu nosaka nemainīga attiecība starp to elementiem, un šo savienojumu var attēlot ar vienu strukturālu diagrammu. [neoficiāls tulkojums] [..] [..] Šie savienojumi var saturēt piemaisījumus."

8 Saskaņā ar HS nomenklatūras skaidrojumu par pozīciju 5302 šajā pozīcijā ietilpst:

"1) Neapstrādāti kaņepāji, kas ir vai nav izkulti.

2) Mērcēti kaņepāji, kuru šķiedras, daļēji atdalījušās no stublāja daļas, joprojām ir ar to saistītas.

3) Kulstītas kaņepes, tas ir, tikai pakulas, ko veido šķiedras kūlīši (tekstilšķiedra), kuru garums dažreiz pārsniedz 2 metrus.

4) Ķemmētas vai citādi vērpšanai sagatavotas (bet nevērptas) kaņepju pakulas, parasti lentu vai kušķu veidā.

5) Kaņepju atsukas un šķiedrveidīgie atkritumi, kas parasti rodas kulstīšanas un ķemmēšanas procesā, kā arī kaņepju vērpšanas atkritumi, kas rodas it īpaši vērpšanas vai aušanas laikā, un irdinātas kaņepāju šķiedras, kas iegūtas, izirdinot vecas virves, lupatas u.c. Šie atkritumi tiek klasificēti šajā pozīcijā neatkarīgi no tā, vai tos var izmantot vērpšanai (pēc tam tos var izmantot kā lentes vai kušķus) vai nevar; pēdējā gadījumā tos izmanto, piemēram, kā polsterējumu vai pildījumu, vai arī papīra ražošanai." [neoficiāls tulkojums]

Vienotā konvencija

9 1961. gada Vienotās konvencijas par narkotiskajām vielām ar grozījumiem, kas izdarīti saskaņā ar 1972. gada protokolu par grozījumiem 1961. gada Vienotajā konvencijā par narkotiskajām vielām, kas noslēgta Ņujorkā 1961. gada 30. martā (*Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums*, 520. sēj., Nr. 7515, turpmāk tekstā – "Vienotā konvencija"), 1. pantā ir paredzēts:

"1. Ja vien nav skaidri norādīts citādi vai no konteksta neizriet citādi, šīs definīcijas attiecas uz visu Konvenciju:

[..]

b) "kanabiss" ir kanabisa auga galotnītes ar ziediem vai augļiem (neietverot sēklas un lapas, kas neatrodas galotnītēs), no kurām vēl nav ekstrahēti sveķi, neatkarīgi no tā, kā tās apzīmē;

c) "kanabisa augs" ir jebkurš *Cannabis* ģints augs;

[..].

j) "narkotiska viela" ir jebkura dabiska vai sintētiska viela, kas minēta I un II sarakstā;

[..]."

10 Šīs pašas konvencijas I sarakstā iekļautās narkotiskās vielas ietver kanabisu, kanabisa sveķus, kanabisa ekstraktus un krāsvielas.

Konvencija par psihotropajām vielām

11 1971. gada Konvencijas par psihotropajām vielām, kas noslēgta Vīnē 1971. gada 21. februārī (*Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums*, 1019. sēj., Nr. 14956, turpmāk tekstā – "Konvencija par psihotropajām vielām") 1. panta e) punktā ir paredzēts:

"Ja vien nav skaidri norādīts vai no konteksta neizriet citādi, turpmāk minētajiem terminiem Konvencijā ir šāda nozīme:

[..]

e) "psihotropā viela" ir jebkura dabiska vai sintētiska viela vai jebkurš dabisks materiāls, kas iekļauts [šīs konvencijas] I, II, III vai IV sarakstā."

Savienības tiesības

Pamatlēmums 2004/757/TI

12 Padomes Pamatlēmuma 2004/757/TI (2004. gada 25. oktobris), ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā (OV 2004, L 335, 8. lpp.), 1. pantā ir paredzēts:

"Šajā pamatlēmumā:

1) "narkotiskās vielas": ir visas vielas, uz ko attiecas šādas Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijas:
a) [Vienotā konvencija]

b) [Konvencija par psihotropajām vielām]. Tā ietver arī vielas, ko kontrolē saskaņā ar Vienoto rīcību 97/396/TI (1997. gada 16. jūnijs) [kas ir izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K.3. pantu] par informācijas apmaiņu, riska novērtējumu un jaunu sintētisko narkotiku kontroli [(OV 1997, L 167, 1. lpp.)]."

13 Saskaņā ar Pamatlēmuma 2004/757 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu ikviena dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai paredzētu sodu par turpmāk norādītajām ar nodomu veiktajām darbībām, ja tās ir neatļautas: narkotisko vielu ražošana, izgatavošana, ekstrakcija, sagatavošana, piedāvāšana, piedāvāšana pārdošanai, izplatīšana, pārdošana, piegāde ar jebkādiem noteikumiem, starpniecība, nosūtīšana, nosūtīšana tranzītā, pārvadāšana, imports vai eksports. Šī pamatlēmuma 2. panta 2. punktā ir precizēts, ka 2. panta 1. punktā aprakstītās darbības neietilpst minētā pamatlēmuma piemērošanas jomā, ja personas, kas veic attiecīgās darbības, to dara vienīgi savam personiskam patēriņam, kā tas definēts valsts tiesību aktos.

Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu

14 1985. gada 14. jūnija Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV 2000, L 239, 19. lpp.), kas parakstīta Šengenā 1990. gada 19. jūnijā un kas stājās spēkā 1995. gada 26. martā (turpmāk tekstā – "Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu"), ir daļa no Šengenas *acquis*, kā tas ir paredzēts Padomes Lēmuma 1999/435/EK (1999. gada 20. maijs) par Šengenas *acquis* definīciju, lai atbilstīgi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma un Līguma par Eiropas Savienību attiecīgajiem noteikumiem noteiktu tiesisko bāzi visām normām un lēmumiem, kas veido Šengenas *acquis* (OV 1999, L 176, 1. lpp.), 1. panta 2. punktā.

15 Šīs konvencijas 71. panta 1. punktā ir noteikts, ka attiecībā uz tiešu vai netiešu jebkādu narkotisku un psihotropu vielu, tostarp kanabisa, tirdzniecību, kā arī šo ražojumu un vielu glabāšanu, lai tās tirgotu vai eksportētu, līgumslēdzējas puses apņemas atbilstīgi pastāvošajām Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijām noteikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu un apkarotu nelikumīgu narkotisku un psihotropu vielu tirdzniecību.

Regula Nr. 1307/2013

16 Regulas Nr. 1307/2013 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts:

"Šajā regulā nosaka:

a) kopīgus noteikumus par maksājumiem, ko piešķir tieši lauksaimniekiem saskaņā ar I pielikumā minētajām atbalsta shēmām (turpmāk "tiešie maksājumi")."

17 Šīs regulas 4. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir noteikts:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

d) "lauksaimniecības produkti" ir Līgumu I pielikumā uzskaitītie produkti, izņemot zivsaimniecības produktus, kā arī kokvilna."

18 Minētās regulas 32. panta 6. punktā ir noteikts:

"Platības, ko izmanto kaņepju audzēšanai, ir atbalsttiesīgas tikai tad, ja izmantoto šķirņu tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz 0,2 %."

19 Šīs pašas regulas 35. panta 3. punktā ir paredzēts:

"Lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību, [Eiropas] Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 70. pantu, paredzot noteikumus, ar kuriem paredz, ka maksājumu piešķiršanas priekšnoteikums ir konkrētu kaņepju šķirņu sertificētu sēklu izmantošana, un procedūru kaņepju šķirņu noteikšanai un 32. panta 6. punktā minētā tetrahidrokanabinola satura pārbaudei."

Regula Nr. 1308/2013

20 Regulas Nr. 1308/2013 1. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Ar šo regulu izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, kas aptver visus produktus, kuri minēti Līgumu I pielikumā, izņemot zvejas un akvakultūras produktus, kā tie definēti Savienības tiesību aktos par kopīgo tirgus organizāciju zvejas un akvakultūras produktu jomā.

2. Lauksaimniecības produktus, kas definēti 1. punktā, iedala šādās nozarēs, kuras uzskaitītas attiecīgās I pielikuma daļās:

[..]

h) lini un kaņepes, VIII daļa;

[..]."

21 Šīs regulas I pielikuma VIII daļā to produktu sarakstā, kas ir norādīti tās 1. panta 2. punktā, ir minēta tostarp "Kaņepāju (*Cannabis sativa* L.) šķiedra, neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju pakulas un atkritumi (ieskaitot vērpšanas atkritumus un plucinātas šķiedras)".

22 Minētās Regulas 189. pantā, kas ietver īpašus noteikumus par kaņepju importu, ir noteikts:

"1. Turpmāk norādītos produktus var importēt [Eiropas] Savienībā vienīgi tad, ja tie atbilst šādiem nosacījumiem:

a) neapstrādāti kaņepāji, uz kuriem attiecas KN kods 5302 10 00 un kuri atbilst Regulas [Nr. 1307/2013] 32. panta 6. punktā un 35. panta 3. punktā paredzētajiem nosacījumiem;

b) sējai paredzētas kaņepju šķirņu sēklas ar KN kodu ex 1207 99 20, kurām pievienots pierādījums, ka attiecīgās šķirnes tetrahidrokanabinola saturs nepārsniedz saturu, kas noteikts saskaņā ar 32. panta 6. punktu un 35. panta 3. punktu Regulā [Nr. 1307/2013];

c) sēšanai neparedzētas kaņepju sēklas ar KN kodu 1207 99 91, kuras importē tikai dalībvalsts pilnvaroti importētāji, lai nodrošinātu, ka šādas sēklas nav paredzētas sēšanai.

2. Šo pantu piemēro, neskarot stingrākus noteikumus, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar LESD, un pienākumus, kas izriet no [Nolīguma par lauksaimniecību (OV 1994, L 336, 22. lpp.), kurš ir ietverts 1.A pielikumā Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu (OV 1994, L 336, 3. lpp.), kurš [savukārt] Eiropas Kopienas vārdā ir apstiprināts Padomes Lēmuma 94/800/EK

(1994. gada 22. decembris) par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV 1994, L 336, 1. lpp.), 1. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā]."

Francijas tiesības

Sabiedrības veselības kodekss

23 *Code de la santé publique* [Sabiedrības veselības kodeksa] (turpmāk tekstā – "Sabiedrības veselības kodekss") L. 5132.-1. panta redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā, ir paredzēts:

"Par indīgām vielām uzskata:

[..]

2° narkotiskas vielas;

3° psihotropas vielas;

[..].

Ar "vielām" saprot ķīmiskos elementus un to savienojumus, kas ir sastopami dabā vai rūpnieciski izgatavoti un kas attiecīgā gadījumā satur piemaisījumus, kas nepieciešami to laišanai tirgū.

[..]"

24 Sabiedrības veselības kodeksa L. 5132.-8. panta pirmajā daļā ir noteikts:

"Augu, vielu vai preparātu, kas klasificēti kā indīgi, ražošanai, pārvadāšanai, importam, eksportam, glabāšanai, piedāvāšanai, nodošanai, iegūšanai un izmantošanai piemēro nosacījumus, kas paredzēti *Conseil d'État* [Valsts padome (Francija)] dekrētos."

25 Sabiedrības veselības kodeksa R. 5132.-86. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

"I. – Ir aizliegts audzēt, ražot, pārvadāt, importēt, eksportēt, glabāt, piedāvāt, nodot, iegādāties vai izmantot:

1° Kaņepes, to auga daļas un sveķus, izstrādājumus, kas satur vai kas ir iegūti no kaņepēm, to auga daļām vai to sveķiem;

2° Tetrahidrokanabinolus, izņemot delta-9-tetrahidrokanabinolu, to esterus, ēterus, sāļus, kā arī iepriekš minēto atvasinājumu sāļus un izstrādājumus, kas tos satur.

II. – Atkāpes no iepriekš minētajām tiesību normām var tikt pieļautas pētījumu vai pārbaužu nolūkā, kā arī tādu atvasinājumu ražošanai, ko atļāvis *Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé* [Valsts zāļu un veselības produktu drošības aģentūras] ģenerāldirektors.

Kaņepju šķirņu, kurām nepiemīt narkotiskas īpašības, vai izstrādājumu, kas satur šādas šķirnes, rūpniecisku un komerciālu audzēšanu, importu, eksportu un izmantošanu var atļaut pēc Aģentūras ģenerāldirektora ieteikuma ar rīkojumu, ko izdod lauksaimniecības, muitas, rūpniecības un veselības aizsardzības nozaru ministri."

1990. gada 22. augusta rīkojums

26 1990. gada 22. augusta rīkojuma par Sabiedrības veselības kodeksa R. 5132-86. panta piemērošanu attiecībā uz kanabisu (1990. gada 4. oktobra *JORF*, 12041. lpp.), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "1990. gada 22. augusta rīkojums"), 1. pantā ir noteikts:

"Iepriekš minētā kodeksa R. 5181. panta izpratnē ir atļauta *Cannabis sativa* L. šķirņu (šķiedru un sēklu) rūpnieciska un komerciāla audzēšana, imports, eksports un izmantošana, kas atbilst šādiem kritērijiem:

– delta-9-tetrahidrokanabinola saturs šajās šķirnēs nepārsniedz 0,20 %;

– delta-9-tetrahidrokanabinola satura noteikšanu un paraugu iegūšanu, lai veiktu šo noteikšanu, īsteno, piemērojot pielikumā aprakstīto [Savienības] metodi.

[..]"

2018. gada 23. jūlija apkārtraksts

27 Tieslietu ministrijas 2018. gada 23. jūlija apkārtrakstā par kanabisa izcelsmes produktu publiskas tirdzniecības uzņēmumiem (*coffee shops*) piemērojamo juridisko režīmu (2018/F/0069/FD2) (turpmāk tekstā – "2018. gada 23. jūlija apkārtraksts") 1990. gada 22. augusta rīkojums ir interpretēts šādi:

"Kaņepju audzēšana, imports, eksports un izmantošana ir atļauta tikai tad, ja:

– augs ir viena no [1990. gada 22. augusta] rīkojumā paredzētajām *Cannabis sativa* L. šķirnēm,

– tiek izmantotas tikai augu šķiedras un sēklas,

– augs satur mazāk nekā 0,20 % delta9-tetrahidrokanabinola.

Pretēji argumentam, ko dažkārt ir izvirzījušas iestādes, kas piedāvā pārdošanai produktus uz kanabidiola bāzes, atļautais delta9-tetrahidrokanabinola saturs 0,20 % ir piemērojams kanabisa augam, nevis no tā iegūtajam gala produktam.

[..]

Jāprecizē, ka kanabidiols galvenokārt atrodas auga lapās un ziedos, nevis šķiedras un sēklu sastāvā. Līdz ar to, ņemot vērā piemērojamos tiesību aktus, kanabidiola ieguve apstākļos, kas atbilst sabiedrības veselības kodeksam, nešķiet iespējama.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

28 B S un C A ir bijušie *Catlab SAS*, 2014. gadā izveidotās sabiedrības, lai tirgotu *Kanavape*, *alpha-cat* komplektus kanabidiola (*CBD*) un kaņepju eļļas kvalitātes izvērtēšanai, vadītāji. *Kanavape* ir elektroniskā cigarete, kuras šķidrums satur *CBD* un kuras izplatīšana bija jāveic, izmantojot internetu un elektronisko cigarešu pārdevēju tīklu. *CBD* parasti ekstrahē no "*Cannabis sativa*" vai "kaņepēm", jo šī šķirne to dabiski satur augstā līmenī, vienlaikus saturot zemu tetrahidrokanabinola (turpmāk tekstā – "*THC*") līmeni.

29 *Kanavape* sastāvā izmantotais *CBD* tika ražots Čehijas Republikā, izmantojot pilnīgi visu *Cannabis sativa* augu, kas arī tika audzēts uz vietas. *Catlab* to importēja Francijā un piegādāja elektronisko cigarešu kapsulās.

30 Pēc tam, kad 2014. gadā *Catlab* bija veikusi informatīvu kampaņu, lai veicinātu *Kanavape* laišanu tirgū, tika uzsākta izmeklēšana un lieta tika nodota *Agence nationale de sécurité du médicament et des produits de santé* [Valsts zāļu un veselības produktu drošības aģentūrai] (*ANSM*).

31 *ANSM* laboratorija analizēja tirgū atrodamās *Kanavape* kapsulas un, lai gan tika konstatētas ievērojamas atkāpes attiecībā uz *CBD* saturu šajās kapsulās, *THC* līmenis pārbaudītajos izstrādājumos vienmēr bija zem likumīgi atļautā sliekšņa. 2016. gada jūlijā pēc Narkotisko un psihotropo vielu komitejas sanāksmes *ANSM* paziņoja, ka neuzskata *Kanavape* par "zālēm".

32 Ar 2018. gada 8. janvāra spriedumu *tribunal correctionnel de Marseille* [Marseļas krimināltiesa] (Francija) B S un C A tika atzīti par vainīgiem vairākos pārkāpumos, tostarp tiesību aktu par indīgām vielām pārkāpšanā. Prasītājiem pamatlietā tika piespriests brīvības atņemšanas sods uz attiecīgi 18 un 15 mēnešiem nosacīti, kā arī naudas sods 10 000 EUR katram. Saskaņā ar civiltiesībām viņiem tika piespriests solidāri samaksāt 5 000 EUR kā atlīdzību par kaitējumu, kas tika nodarīts *Conseil national de l'ordre des pharmaciens* [Valsts farmaceitu padome] (*CNOP*), un 600 EUR – saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu.

33 Prasītāji pamatlietā par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *cour d'appel d'Aix-en-Provence* [Ēksanprovansas apelācijas tiesā] (Francija) attiecīgi 2018. gada 11. un 12. janvārī. Iesniedzējtiesā viņi it īpaši apgalvoja, ka aizliegums tirgot tādu *CBD*, kas iegūts, izmantojot pilnīgi visu *Cannabis sativa* augu, esot pretrunā Savienības tiesībām.

34 Iesniedzējtiesa paskaidro, ka nešķiet, ka *CBD* būtu "atzīta psihoaktīva iedarbība". Tā norāda, ka Pasaules Veselības organizācija (PVO) 2017. gada ziņojumā ir ieteikusi svītrot *CBD* no stimulējošo produktu saraksta, ka tas kā tāds nav uzskaitīts Vienotajā konvencijā, ka *ANSM* 2015. gada 25. jūnijā secināja, ka neesot pietiekami daudz informācijas, lai *CBD* klasificētu kā "kaitīgu", un, visbeidzot, ka krimināllizmeklēšanā, kas bija pamatā pret prasītājiem pamatlietā uzsāktajai kriminālvajāšanai, izraudzītais eksperts secināja, ka *CBD* "ietekme uz centrālo nervu sistēmu ir vāja vai šādas ietekmes nav". Turklāt *CBD* nav skaidri norādīts nedz tiesību aktos, kas piemērojami rūpnieciskajām kaņepēm, nedz tajos, kas attiecas uz kaņepēm kā narkotiskajām vielām.

35 Tomēr, tā kā *Kanavape* sastāvā esošais *CBD* tiek iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, tas ir jāuzskata par produktu, kas iegūts no šī auga daļām, izņemot sēklas un šķiedras, kuru tirdzniecība saskaņā ar 1990. gada 22. augusta rīkojuma 1. pantu, kā tas ir interpretēts 2018. gada 23. jūlija apkārtrakstā, nav atļauta.

36 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa šaubās par šīs tiesību normas saderību ar Savienības tiesībām, uzskatot, ka "kaņepāju šķiedra (*Cannabis sativa*), neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju šķiedru atsukas un atbiras (tostarp plucinātas lupatas vai virves)" ir iekļauta HS nomenklatūras 57. nodaļā, uz ko ir atsauce Līgumu I pielikumā, un ka tāpēc tā ir jāuzskata par lauksaimniecības produktu LESD 38. panta izpratnē, ar kuru izveido iekšējo tirgu, kura pamatā ir preču brīva aprite.

37 Iesniedzējtiesai šķiet, ka, tā kā *THC* līmenis kaņepēs, ko likumīgi tirgo citās dalībvalstīs, ir zemāks par 0,2 %, kā tas ir pamatlietā, *CBD* nevar kvalificēt kā "narkotisko vielu". Saskaņā ar spriedumiem, 1982. gada 26. oktobris, *Wolf* (221/81, EU:C:1982:363), kā arī 1995. gada 28. marts, *Evans Medical* un *Macfarlan Smith*, (C-324/93, EU:C:1995:84), šāda kvalifikācija var būt tikai produktam, kura kaitīgums ir pierādīts vai vispāratzīts un kura ievešana un tirdzniecība ir aizliegta visās dalībvalstīs.

38 Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013 ir piemērojamas kaņepēm.

39 Turklāt, lai gan Regulas Nr. 1308/2013 189. pantā ir atļauts importēt neapstrādātus kaņepājus ar noteiktiem nosacījumiem un noteiktiem ierobežojumiem attiecībā uz noteiktām sēklām, šo 189. pantu "piemēro, neskarot stingrākus noteikumus, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar LESD, un pienākumus, kas izriet no [Lauksaimniecības nolīguma, kurš ir ietverts 1.A pielikumā Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu]".

40 Šajā ziņā iesniedzējtiesai šķiet, ka kumulatīvie nosacījumi, kurus Tiesa ir noteikusi, lai "stingrāku" valsts pasākumu 189. panta izpratnē uzskatītu par saderīgu ar LESD, nav izpildīti.

41 Pēc tās domām, sabiedrības veselības aizsardzības mērķis jau ir ņemts vērā Regulā Nr. 1308/2013, ciktāl šī regula ierobežo tās darbības jomu, attiecinot to tikai uz šķirnēm, kas sniedz garantijas attiecībā uz apreibinošo vielu līmeni, un ciktāl tajā ir noteikts, pirmkārt, ierobežojums attiecībā uz sēklām un, otrkārt, likme 0,2 % attiecībā uz *THC* līmeni kaņepēs.

42 Turklāt, kā uzskata iesniedzējtiesa, uz proporcionalitātes principu nevar atsaukties, ciktāl Francijas Republika 2018. gada 23. jūlija apkārtrakstā, pamatojot dabiskas izcelsmes *CBD* aizliegumu, atsaucas uz aizliegumu, ko nevarēja piemērot sintētiska *CBD*, kuram piemīt tādas pašas īpašības un iedarbība, tirdzniecībai.

43 Šādos apstākļos *cour d'appel d'Aix-en-Provence* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013, kā arī preču brīvas aprites princips ir jāinterpretē tādējādi, ka ar 1990. gada 22. augusta rīkojumu izdarītās atkāpes, saskaņā ar kurām kaņepju audzēšana, to rūpnieciska pārstrāde un tirdzniecība tiek atļauta tikai attiecībā uz šķiedrām un sēklām, ir ar [Savienības] tiesībām nesaderīgs ierobežojums?"

Par prejudiciālo jautājumu

44 Lai gan iesniedzējtiesa jautājuma formulējumā norāda, ka "kaņepju audzēšana, to rūpnieciska pārstrāde un tirdzniecība tiek atļauta tikai attiecībā uz šķiedrām un sēklām", no tās paskaidrojumiem izriet, ka uzdotais jautājums var būt būtisks pamatlietā tikai, ciktāl ar to tiek mēģināts panākt tāda valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Savienības tiesību aktiem, kas aizliedz *CBD* tirdzniecību, ja to iegūst no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām.

45 Līdz ar to ir jāuzskata, ka ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013, kā arī LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ciktāl ar to ir aizliegta *CBD* tirdzniecība, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām.

Par Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013 interpretāciju

46 Regulas Nr. 1308/2013 darbības joma tās 1. panta 1. punktā ir definēta tādējādi, ka ar šo regulu izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, kas aptver visus produktus, kuri minēti Līgumu I pielikumā, izņemot zvejas un akvakultūras produktus, kā tie ir definēti Savienības tiesību aktos par kopīgo tirgus organizāciju zvejas un akvakultūras produktu jomā.

47 Ja Regulas (ES) Nr. 1307/2013 noteikumos ir atsauce uz lauksaimniecības produktiem, tad par tādiem saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. punkta d) apakšpunktu tiek uzskatīti Līgumu I pielikumā uzskaitītie produkti, izņemot zivsaimniecības produktus, kā arī kokvilna.

48 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka Līgumu I pielikumā, uz kuru attiecas šie noteikumi, it īpaši ir atsauce uz HS nomenklatūras pozīciju 5701, kas tagad ir kļuvusi par tās pozīciju 5302. Šajā pozīcijā ietilpst "kaņepāju šķiedra (*Cannabis sativa*), neapstrādāta vai apstrādāta, bet nevērpta; kaņepāju šķiedru atsukas un atbiras, tostarp plucinātas lupatas vai virves".

49 Saskaņā ar HS skaidrojumiem, kas ievērojami palīdz interpretēt dažādu tarifu pozīciju darbības jomu, bet kas tomēr nav juridiski saistoši (spriedums, 2018. gada 13. septembris, *Vision Research Europe*, C-372/17, EU:C:2018:708, 23. punkts), pozīcija 5302 attiecas uz "neapstrādātiem kaņepājiem, kas ir vai nav izkulti", "mērcētiem kaņepājiem, kuru šķiedras, daļēji atdalījušās no stublāja daļas, joprojām ir ar to saistītas", "kulstītām kaņepēm, tas ir, tikai pakulām, ko veido šķiedras kūlīši (tekstilšķiedra), kuru garums dažreiz pārsniedz 2 metrus", "ķemmētām vai citādi vērpšanai sagatavotām (bet nevērptām) kaņepju pakulām, parasti lentu vai kušķu veidā" un "kaņepju atsukām un šķiedrveidīgiem atkritumiem".

50 C A apgalvoja un citas ieinteresētās personas tiesvedībā Tiesā pret to neiebilda, ka attiecīgais *CBD* pamatlietā tika iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, izmantojot oglekļa dioksīda (CO_2) ieguves procesu.

51 Tādējādi, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 35. punktā, šis produkts nav nedz neapstrādāti kaņepāji, jo tie nenāk no lauka, nedz mērcētas vai kulstītas kaņepes, vai kaņepju pakulas, jo ekstrakcijas process neietver šķiedru atdalīšanu no pārējā auga.

52 Līdz ar to pretēji tam, ko apgalvo prasītāji pamatlietā, ir jāuzskata, ka *CBD*, kurš ir ekstrahēts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevar tikt uzskatīts par ietilpstošu HS nomenklatūras pozīcijā 5701, kas tagad ir kļuvusi par tās pozīciju 5302, kura ir minēta Līgumu I pielikumā.

53 Ņemot to vērā, ir jānorāda, ka HS nomenklatūras 29. nodaļā ir iekļautas organiskās ķīmiskās vielas un ka tās pozīcijā 2932 ir pārņemti heterocikliskie savienojumi, kas satur tikai skābekļa heteroatomu(-us), pie kuriem tostarp pieder arī *THC*, proti, tāds kanabinoīds kā *CBD*.

54 Saskaņā ar HS skaidrojumiem HS nomenklatūras 29. nodaļā ir ietverti noteiktas ķīmiskās struktūras savienojumi kā atsevišķi produkti, kas ir vielas, kuras sastāv no viena veida molekulām, kuru sastāvu nosaka nemainīga attiecība starp to elementiem; šos savienojumus var attēlot ar vienu strukturālu diagrammu un tie var saturēt piemaisījumus.

55 Tādējādi, ciktāl pamatlietā aplūkotais produkts tiek prezentēts tā, ka tajā, izņemot piemaisījumus, nav citu savienojumu kā tikai *CBD*, tas ietilpst HS nomenklatūras pozīcijā 2932.

56 No iepriekš minētā izriet, ka, tā kā Līgumu I pielikumā minētajā lauksaimniecības produktu sarakstā nav minēta pozīcija 2932, *CBD*, kas atrodas pilnīgi visā *Cannabis sativa* augā, nevar uzskatīt par lauksaimniecības produktu, un tāpēc tas nevar tikt uzskatīts par produktu, uz kuru attiecas Regulas Nr. 1307/2013 un 1308/2013.

57 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 36. punktā, Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013 piemērošanas jomā ietilpst tikai tie produkti, kas ir minēti Regulas Nr. 1307/2013 4. panta 1. punkta d) apakšpunktā un Regulas Nr. 1308/2013 1. panta 1. punktā.

58 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nav piemērojamas attiecībā uz *CBD*.

Par LESD 34. un 36. panta interpretāciju

59 Vispirms ir jāatgādina, ka, tā kā narkotisko vielu, ieskaitot to, kas izgatavotas no kaņepēm, piemēram, kanabiss, kaitīgums ir vispāratzīts, to tirdzniecība ir aizliegta visās dalībvalstīs, izņemot stingri kontrolētu tirdzniecību medicīniskiem un zinātniskiem mērķiem (spriedums, 2010. gada 16. decembris, *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 36. punkts).

60 Šī tiesiskā situācija atbilst dažādiem starptautiskiem instrumentiem, ar kuriem dalībvalstis ir sadarbojušās vai kuriem tās ir pievienojušās, piemēram, Vienotajai konvencijai un Konvencijai par psihotropajām vielām. Tajos paredzētie pasākumi vēlāk tika pastiprināti un papildināti ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju pret narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgu tirdzniecību, kas noslēgta Vīnē 1988. gada 20. decembrī (Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 1582. sējums, Nr. 1-27627), kuras līgumslēdzējas puses ir visas dalībvalstis, kā arī Savienība. Minētā tiesiskā situācija ir pamatota arī ar Savienības tiesībām un, konkrētāk, ar Pamatlēmumu 2004/757 un Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, 71. panta 1. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 16. decembris, *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 37.–40. punkts).

61 No tā izriet, ka narkotiskās vielas, kuras neatrodas apritē, ko stingri pārrauga kompetentās iestādes, lai tās varētu izmantot medicīniskiem un zinātniskiem mērķiem, pēc sava rakstura ietilpst importa un tirdzniecības aizliegumā visu dalībvalstu teritorijā (spriedums, 2010. gada 16. decembris, *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 41. punkts).

62 Tā kā narkotisko vielu, kuras neietilpst šādā stingri pārraudzītā apritē, laišana Savienības saimnieciskajā un komerciālajā apritē ir aizliegta, personas, kas tirgo šos produktus, nevar atsaukties uz aprites brīvību vai nediskriminācijas principa piemērošanu darbībai, kuru veido kanabisa tirdzniecība (spriedums, 2010. gada 16. decembris, *Josemans*, C-137/09, EU:C:2010:774, 42. punkts).

63 Līdz ar to ir jānoskaidro, vai pamatlietā aplūkotais *CBD* ir narkotiska viela šī sprieduma 59.–62. punktā minētās judikatūras izpratnē.

64 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka uz šo vielu neattiecas ne Konvencija par psihotropajām vielām, ne arī Vienotā rīcība 97/396, uz kurām ir atsauce Pamatlēmuma 2004/757 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

65 Tādējādi ir jānoskaidro, vai uz pamatlietā aplūkoto *CBD* attiecas Vienotā konvencija, uz kuru ir atsauce Pamatlēmuma 2004/757 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā un uz kuru attiecas arī Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, 71. panta 1. punkts.

66 Runājot par tādas starptautiskās konvencijas kā Vienotā konvencija interpretāciju, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru starptautisks nolīgums ir jāinterpretē atbilstoši tā formulējumam, kā arī saskaņā ar tā mērķiem. Vīnes 1969. gada 23. maija konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām (Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 1155. sējums, 331. lpp.) un Vīnes 1986. gada 21. marta Konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām starp valstīm un starptautiskām organizācijām vai starp starptautiskām organizācijām (Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences par starptautisko līgumu tiesībām starp valstīm un starptautiskām organizācijām vai starp starptautiskām organizācijām oficiālie dokumenti, II sējums, 91. lpp.), 31. pantos, kuros šajā ziņā ir izteiktas vispārējās starptautiskās paražu tiesības, ir noteikts, ka līgums ir jāinterpretē godprātīgi saskaņā ar parasto nozīmi, kāda piešķirama līguma noteikumiem kopumā un atbilstoši tā priekšmetam un mērķim (šajā ziņā skat. spriedumu, 2006. gada 10. janvāris, *IATA* un *ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, 40. punkts).

67 No Vienotās konvencijas preambulas izriet, ka līgumslēdzējas puses tostarp apņemas rūpēties par cilvēces fizisko un morālo veselību, kā arī apzināties pienākumu novērst un apkarot narkomāniju.

68 Saskaņā ar Vienotās konvencijas 1. panta 1. punkta j) apakšpunktu ar terminu "narkotiskā viela" apzīmē jebkuru šīs konvencijas I un II tabulā ietverto vielu neatkarīgi no tā, vai tā ir dabīga vai sintētiska. Minētās konvencijas I tabulā ir iekļauts tostarp kanabiss, kanabisa sveķi, kā arī kanabiss ekstrakti un krāsvielas.

69 Turklāt Vienotās konvencijas 1. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā jēdzieni "kanabiss" un "kanabisa augs" ir definēti attiecīgi kā "kanabisa auga galotnītes ar ziediem vai augļiem (neietverot sēklas un lapas, kas neatrodas galotnītēs), no kurām vēl nav ekstrahēti sveķi, neatkarīgi no tā, kā tās apzīmē" un kā "jebkurš *Cannabis* ģints augs".

70 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkotais *CBD* ir ekstrahēts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no šī auga sēklām un lapām, izņemot tā galotnītes ar ziediem vai augļiem.

71 Šādos apstākļos ir taisnība, ka Vienotās konvencijas noteikumu gramatiskā interpretācija varētu likt secināt, ka *CBD*, tā kā tas ir ekstrahēts no *Cannabis* ģints auga un tā kā šis augs tiek izmantots pilnīgi viss, arī tā galotnītes ar ziediem vai augļiem, *CBD* ir uzskatāms par kanabisa ekstraktu šīs konvencijas I tabulas izpratnē un līdz ar to par "narkotisko vielu" minētās konvencijas 1. panta 1. punkta j) apakšpunkta izpratnē.

72 Tomēr jānorāda, ka no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, kas īsumā ir izklāstīti šī sprieduma 34. punktā, izriet, ka pamatlietā aplūkotajam *CBD*, šķiet, nav psihotropas ietekmes un kaitīgas ietekmes uz cilvēku veselību, pamatojoties uz pieejamajiem zinātniskajiem datiem. Turklāt saskaņā ar šiem pašiem lietas materiāliem tā kanabisa šķirnē, no kuras šī viela ir iegūta un kas tika likumīgi audzēta Čehijas Republikā, ir *THC*, kura līmenis nepārsniedz 0,2 %.

73 Kā izriet no šī sprieduma 67. punkta, Vienotā konvencija tostarp ir balstīta uz cilvēces fiziskās un morālās veselības aizsardzības mērķi. Līdz ar to šis mērķis ir jāņem vērā, interpretējot šīs konvencijas noteikumus.

74 Šāda pieeja ir nepieciešama vēl jo vairāk tāpēc, ka, lasot Apvienoto Nāciju Organizācijas publicētos komentārus par Vienoto konvenciju, kas attiecas uz "kanabisa" definīciju šīs konvencijas izpratnē, ir jāsecina, ka, ņemot vērā šīs konvencijas mērķi un vispārējo garu, šī definīcija ir cieši saistīta ar zinātnes atziņām par kanabisa izcelsmes produktu kaitīgumu cilvēku veselībai. Piemēram, no šiem komentāriem it īpaši izriet, ka galotnīšu ar ziediem vai augļiem, no kuriem tiek iegūti sveķi, izslēgšana no šīs pašas konvencijas panta 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertās kanabisa definīcijas ir pamatota ar apstākli, ka šīs galotnītes satur tikai pavisam nenozīmīgu daudzumu psihoaktīvās vielas.

75 Ņemot vērā šo informāciju, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, ir jāuzskata, ka, tā kā, ņemot vērā pašreizējās zinātnes atziņas, kuras minētas šī sprieduma 34. punktā, *CBD* nesatur psihoaktīvo vielu, Vienotās konvencijas mērķim un vispārīgajam garam būtu pretrunā tas, ka *CBD* kā kaņepes ekstrakts tiktu iekļauts "narkotisko vielu" definīcijā šīs konvencijas izpratnē.

76 No minētā izriet, ka pamatlietā aplūkotais *CBD* nav narkotiska viela Vienotās konvencijas izpratnē.

77 Turklāt vēl jāpiebilst, kā arī Komisija ir norādījusi, ka pamatlietā aplūkotais *CBD* tika likumīgi ražots un tirgots Čehijas Republikā.

78 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka LESD 34. un 36. pants ir piemērojams pamatlietā aplūkotajam *CBD*.

79 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka preču brīva aprite starp dalībvalstīm ir LESD pamatprincips, kas izpaužas LESD 34. pantā noteiktajā kvantitatīvo ierobežojumu aizliegumā importam, kā arī jebkuru pasākumu ar tiem līdzvērtīgu iedarbību aizliegumā (spriedums, 2019. gada 18. jūnijs, Austrija/Vācija, C-591/17, EU:C:2019:504, 119. punkts).

80 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 34. pantā noteiktais aizliegums noteikt pasākumus ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību attiecas uz jebkuru dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas tieši vai netieši, faktiski vai iespējami varētu ietekmēt tirdzniecību Savienībā (spriedums, 2019. gada 18. jūnijs, Austrija/Vācija, C-591/17, EU:C:2019:504, 120. punkts).

81 Turklāt tāds pasākums, kuram nav nedz tāda mērķa, nedz arī tā rezultātā tiek radīta nelabvēlīgāka attieksme pret precēm no citām dalībvalstīm, arī ietilpst jēdzienā "pasākumi ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību" LESD 34. panta izpratnē, ja tas traucē citu dalībvalstu izcelsmes produktiem piekļūt dalībvalsts tirgum (spriedums, 2019. gada 18. jūnijs, Austrija/Vācija, C-591/17, EU:C:2019:504, 121. punkts).

82 Šajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka aizliegums tirgot tādu *CBD*, kurš tiek likumīgi ražots citā dalībvalstī, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis no tā šķiedrām un sēklām, ir uzskatāms par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību LESD 34. panta izpratnē.

83 Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka šādu pasākumu var attaisnot, pamatojot to ar kādu no LESD 36. pantā uzskaitītajiem vispārējo interešu apsvērumiem vai ar imperatīvām prasībām. Abos gadījumos valsts tiesību normai ir jāspēj nodrošināt mērķa sasniegšanu un nav jāpārsniedz tas, kas nepieciešams, lai to sasniegtu (spriedums, 2019. gada 18. jūnijs, Austrija/Vācija, C-591/17, EU:C:2019:504, 122. punkts).

84 Turklāt ierobežojošu pasākumu var uzskatīt par piemērotu līdzekli izvirzītā mērķa sasniegšanai tikai tad, ja tas patiešām atspoguļo vēlmi nodrošināt šī mērķa konsekventu un sistemātisku sasniegšanu (spriedums, 2015. gada 23. decembris, *Scotch Whisky Association* u.c., C-333/14, EU:C:2015:845, 37. punkts).

85 Ciktāl Francijas Republika apgalvo, ka tās tiesiskais regulējums, ar kuru ir aizliegta tādu kaņepju izcelsmes produktu tirdzniecība, kuri nav tās šķiedras un sēklas, ir vērsts uz sabiedrības veselības aizsardzību, kas minēta LESD 36. pantā, ir jāatgādina, ka cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp LESD aizsargātajām vērtībām un interesēm un ka dalībvalstu ziņā ir lemt par līmeni, kādā tās plāno nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, un par to, kā šis līmenis būtu jāsasniedz. Tā kā šis līmenis dažādās dalībvalstīs var atšķirties, dalībvalstīm būtu jāpiešķir rīcības brīvība (spriedums, 2016. gada 19. oktobris, *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 30. punkts).

86 Šāda rīcības brīvība attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību ir īpaši nozīmīga, ja tiek pierādīts, ka pašreizējā zinātniskā pētniecībā pastāv neskaidrības par konkrētām patērētāju izmantotām vielām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 86. punkts).

87 LESD 36. pantā ir paredzēts izņēmums, kas ir jāinterpretē šauri, ka attiecībā uz preču brīvas aprites noteikumu Savienībā valsts iestādēm, kuras norāda uz minēto izņēmumu, katrā konkrētā gadījumā, ņemot vērā starptautisko zinātnisko pētījumu rezultātus, ir jāpierāda, ka dalībvalsts tiesiskais regulējums ir vajadzīgs, lai efektīvi aizsargātu minētajā noteikumā paredzētās intereses, un it īpaši jāpierāda, ka attiecīgo izstrādājumu tirdzniecība rada faktisku veselības aizsardzības apdraudējumu, kas ir rūpīgi jāizvērtē (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 87. un 88. punkts).

88 Lēmumu aizliegt tirdzniecību, kas turklāt ir ļoti ierobežojošs šķērslis tirdzniecībai attiecībā uz citās dalībvalstīs likumīgi ražotiem un tirgotiem produktiem, var pieņemt tikai tad, ja apgalvotais faktiskais risks sabiedrības veselībai ir pietiekami pamatots ar jaunākajiem zinātniskajiem datiem, kuri ir pieejami minētā lēmuma pieņemšanas dienā. Šajā kontekstā dalībvalstij, veicot riska novērtējumu, ir jāizvērtē, cik liela ir iespējamība, ka aizliegtu produktu lietošana var kaitēt cilvēku veselībai, un cik būtisks var būt šis iespējamais kaitējums (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 89. punkts).

89 Īstenojot rīcības brīvību attiecībā uz sabiedrības veselības aizsardzību, dalībvalstīm ir jāievēro samērīguma princips. Tādējādi līdzekļi, kurus tās izvēlas, nevar pārsniegt to, kas ir faktiski vajadzīgs, lai nodrošinātu cilvēku veselības aizsardzību, tiem ir jābūt samērīgiem ar izvirzīto mērķi, kuru nevarētu sasniegt ar pasākumiem, kas mazākā mērā ierobežotu Kopienas iekšējo tirdzniecību (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 90. punkts).

90 Protams, novērtējumā, kas dalībvalstīm ir jāveic, var rasties lielas zinātniskas un praktiskas neskaidrības. Šādas neskaidrības, kuras nav nošķiramas no piesardzības jēdziena, ietekmē dalībvalsts rīcības brīvības apjomu un tādējādi iespaido noteikumus par samērīguma principa piemērošanu. Šādos apstākļos ir jāpiekrīt, ka dalībvalsts saskaņā ar piesardzības principu var ieviest aizsardzības pasākumus, negaidot, kamēr šī riska esamība un pakāpe tiek pierādīta pilnībā. Tomēr riska novērtējums nevar tikt balstīts uz tīri hipotētiskiem apsvērumiem (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 91. punkts).

91 Pareizai piesardzības principa piemērošanai ir nepieciešams, pirmkārt, identificēt attiecīgā produkta, kura lietošana ir aizliegta, piedāvātā lietošanas veida iespējami negatīvo ietekmi uz veselību un, otrkārt, samērīgi izvērtēt veselībai radītos riskus, pamatojoties uz uzticamākajiem pieejamiem zinātniskajiem datiem un jaunākajiem starptautisko pētījumu rezultātiem (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 92. punkts).

92 Ja izrādās, ka veikto pētījumu rezultātu nepietiekamības, nepārliecinošā rakstura vai neprecizitātes dēļ nav iespējams skaidri noteikt atsevišķa riska esamību vai pakāpi, bet gadījumā, ja risks iestātos, pastāv iespējamība, ka var rasties reāls kaitējums sabiedrības veselībai, piesardzības princips pieļauj ierobežojošu pasākumu ieviešanu, ja vien tie nav diskriminējoši un ir objektīvi (spriedums, 2010. gada 28. janvāris, Komisija/Francija, C-333/08, EU:C:2010:44, 93. punkts).

93 Protams, ņemot vērā šī sprieduma 83.–92. punktā minēto judikatūru, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai aizliegums tirgot tādu *CDB*, kurš tiek likumīgi ražots citā dalībvalstī, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām, ir piemērots, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzības mērķa sasniegšanu un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai. Tomēr Tiesai ir tai jāsniedz visas norādes, kuras nepieciešamas, lai tai palīdzētu veikt šo vērtējumu.

94 Attiecībā uz jautājuma vērtējumu par to, vai šis aizliegums ir piemērots, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzības mērķa sasniegšanu, ir jānorāda, ka uzklausīšanas laikā izrādījās, ka minētais aizliegums neietekmēs sintētiskā *CBD*, kuram esot tādas pašas īpašības kā *CBD*, kas iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, un kurš varētu tikt izmantots kā pēdējā minētā aizstājējs, tirdzniecību. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda šis apstāklis, kurš, ja tas tiktu pierādīts, varētu norādīt uz to, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums nav piemērots, lai nodrošinātu šī mērķa konsekventu un sistemātisku sasniegšanu.

95 Attiecībā uz nepieciešamību aizliegt tirgot *CBD*, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām, ir jānorāda, ka Francijas Republikai nav jāpierāda, ka šādam produktam ir tādas pašas bīstamās īpašības kā Vienotās konvencijas I un II tabulā minētajām narkotiskajām vielām. Tomēr iesniedzējtiesai ir jāizvērtē tai pieejamie un tai iesniegtie zinātniskie dati,

lai, ņemot vērā šī sprieduma 88.–92. punktā minēto judikatūru un ņemot vērā šī sprieduma 72. punktā minētos apsvērumus, pārliecinātos, ka apgalvotais faktiskais risks sabiedrības veselībai nešķiet balstīts uz tīri hipotētiskiem apsvērumiem.

96 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir aizliegta citā dalībvalstī likumīgi ražota *CBD* tirdzniecība, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām, ar nosacījumu, ka šis tiesiskais regulējums nav piemērots, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzības mērķa īstenošanu, un ja vien tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Regulas Nr. 1307/2013 un Nr. 1308/2013 ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nav piemērojamas attiecībā uz šādu tiesisko regulējumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

97 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

LESD 34. un 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir aizliegta citā dalībvalstī likumīgi ražota kanabidiola (*CBD*) tirdzniecība, ja tas ir iegūts no pilnīgi visa *Cannabis sativa* auga, nevis tikai no tā šķiedrām un sēklām, ar nosacījumu, ka šis tiesiskais regulējums nav piemērots, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzības mērķa īstenošanu, un ja vien tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1307/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nav piemērojamas attiecībā uz šādu tiesisko regulējumu.

[Paraksti]